

Hallituksen esitys Eduskunnalle laiksi työaikalain muuttamisesta

ESITYKSEN PÄÄASIALLINEN SISÄLTÖ

Esityksessä ehdotetaan työaikalakia muutettavaksi siten, että lakiin lisätään säännös moottoriajoneuvon kuljettajan henkilökohtaisesta ajopäiväkirjasta.

Laki on tarkoitettu tulemaan voimaan mahdollisimman pian sen jälkeen, kun se on hyväksytty ja vahvistettu.

PERUSTELUT

1. Nykytila ja ehdotetut muutokset

Työaikalain (605/1996) 37 §:n 1 momentissa säädetään työnantajan velvollisuudesta kirjata tehdyt työtunnit ja niistä suoritettavat korvaukset työntekijöittäin. Säännöksen mukaan työaikakirjanpitoon on merkittävä joko säännöllisen työtunnit, lisä-, yli-, hätä- ja sunnuntaityötunnit sekä niistä suoritettavat korvaukset tai kaikki tehdyt työtunnit samoin kuin erikseen yli-, hätä- ja sunnuntai-työtunnit sekä niistä suoritettavat korotusosat.

Työaikakirjanpito on työaikalain 37 §:n 2 momentin mukaan vaadittaessa näytettävä työsuojelutarkastuksen toimittajalle sekä työntekijöiden luottamusmiehelle. Jos luottamusmiestä ei ole valittu, on työsuojeluvaltuutetulla sama oikeus.

Työsuojeluviranomaisilla on työaikalain 43 §:n mukaan velvollisuus valvoa lain noudattamista. Tämän valvontatehtävän suorittaminen edellyttää mahdollisuutta saada nähtäväksi keskeiset työaikajärjestelyjä koskevat tiedot. Tämän vuoksi lain 37 §:n 3 momentin mukaan työsuojeluviranomaiselle on pyydettyä toimitettava jäljennös työaikakirjanpidosta, 10 ja 12 §:n nojalla tehdystä sopimuksesta sekä 34 §:ssä tarkoitettua työajan tasoittumisjärjestelmästä ja 35 §:ssä tarkoitettua työvuoroluettelosta.

Oikein pidetyllä työaikakirjanpidolla on

ratkaiseva merkitys silloin, kun jälkepäin selvitetään työnantajan ja työntekijän välillä syntyneitä erimielisyyksiä tehdyistä työajoista ja sen perusteella maksettavista palkoista. Työaikakirjanpidossa on oleellista, että kaikki tarvittavat tiedot on merkitty selvästi ja että ne ovat helposti luettavissa ilman erillisiä laskutoimituksia. Luettelosta on voitava todeta, että lain säännöksiä on noudatettu.

Työaikalain kumotun työaikalain (604/1946) 20 a §:n mukaan työnantajan oli annettava palveluksessaan olevalle moottoriajoneuvon kuljettajalle vuorokautisen työajan seuraamista varten henkilökohtainen ajopäiväkirja, jonka sijasta voitiin käyttää ajopiirturia. Voimassa olevassa työaikalain tällaista säännöstä ei ole.

Tieliikenteen sosiaalilainsäädännön yhdenmukaistamisesta annetun neuvoston asetuksen (ETY) n:o 3820/85 piiriin kuuluvassa liikenteessä on käytettävä ajopiirturia. Samalla saadaan myös työajat selvitettyiksi varsin kattavasti. Mainittua asetusta ei sovelleta muun muassa enintään 3,5 tonnin painoisissa tavarankuljetusautoissa, enintään yhdeksän henkilön kuljettamiseen tarkoitetuissa takseissa, paikallisliikenteen linja-autoissa, jättautoissa, maidon keruu- ja kuljetusautoissa, eläinten kuljetusautoissa ja eräissä työmaa- ja muissa erityisajoneuvoissa.

Mainitun asetuksen ulkopuolisessa liiken-

teessä ajopiirturin käyttöpakkoa ei ole. Työnantajan on kuitenkin kirjattava tehdyt työtunnit työaikalain 37 §:n 1 momentin mukaan kellonaikoinen. Pystyäkseen tekemään tämän työnantaja tarvitsee tarkan selvityksen palveluksessaan olevan autonkuljettajan työpäivästä. Ajopiirturin sijasta voidaan käyttää myös ajopäiväkirjaa tai muuta selvitystä, johon on aina merkittävä tehdyn jakson työtunnit ja lepoajat välittömästi työjakson päätyttyä ja ennen seuraavan jakson alkamista.

Moottoriajoneuvon kuljettajien työaikakirjanpidon varmistamiseksi ehdotetaan työaikalakiin lisättäväksi uusi 37 a § moottoriajoneuvon kuljettajan henkilökohtaisesta ajopäiväkirjasta. Säännöksen mukaan työnantajan on annettava palveluksessaan olevalle moottoriajoneuvon kuljettajalle vuorokautisen työajan seuraamista varten henkilökohtainen ajopäiväkirja. Kuljettajan on pidettävä ajopäiväkirjaa siten, että siitä ilmenee työ- ja lepoaikojen sekä taukojen alkaminen ja päättyminen vuorokaudessa. Kuttakin jaksoa koskeva merkintä on tehtävä ajopäiväkirjaan heti sen päätyttyä ennen seuraavan jakson alkamista. Ajopäiväkirjan sijasta voidaan käyttää ajopiirturia. Moottoriajoneu-

von kuljettaja on velvollinen tekemään ajopäiväkirjaan sen edellyttämät merkinnät ja pitämään sen mukanaan ajon aikana.

2. Esityksen taloudelliset vaikutukset

Esityksellä ei ole merkittäviä valtiontaloudellisia tai yksityistaloudellisia vaikutuksia, koska työaikalain edellyttämä työaikakirjanpito on ollut tehtävä jo voimassa olevan lain mukaan.

3. Asian valmistelu

Asia on valmisteltu työministeriössä virkatyönä. Asiasta on kuultu autoalan työmarkkinajärjestöjä eikä niillä ole ollut huomauttamista esitykseen.

4. Voimaantulo

Laki ehdotetaan tulevaksi voimaan mahdollisimman pian sen jälkeen, kun se on hyväksytty ja vahvistettu.

Edellä esitetyn perusteella annetaan Eduskunnan hyväksyttäväksi seuraava lakiehdotus:

Laki**työaikalain muuttamisesta**

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
lisätään 9 päivänä elokuuta 1996 annettuun työaikalakiin (605/1996) uusi 37 a § seuraavas-
ti:

7 luku

Työaika-asiakirjat

37 a §

*Moottoriajoneuvon kuljettajan
henkilökohtainen ajopäiväkirja*

Työnantajan on annettava palveluksessaan
olevalle moottoriajoneuvon kuljettajalle vuo-
rokautisen työajan seuraamista varten henki-
lökohtainen ajopäiväkirja. Kuljettajan on
pidettävä ajopäiväkirjaa siten, että siitä ilme-

nee työ- ja lepoaikojen sekä taukojen alkami-
nen ja päättyminen vuorokaudessa. Kutakin
jaksoa koskeva merkintä on tehtävä
ajopäiväkirjaan heti sen päätyttyä ennen seuraavan
jakson alkamista. Ajopäiväkirjan sijasta
voidaan käyttää ajopiirturia.

Moottoriajoneuvon kuljettaja on velvollinen
tekemään ajopäiväkirjaan sen edellyttämät
merkinnät ja pitämään ajopäiväkirjan
mukanaan ajon aikana.

Tämä laki tulee voimaan _____ päivänä
kuuta 199 .

Helsingissä 16 päivänä lokakuuta 1998

Tasavallan Presidentti

MARTTI AHTISAARI

Työministeri *Liisa Jaakonsaari*

